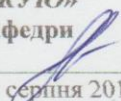

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Стрільсевич Т.М.
«30» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Галузь знань **02** Культура і мистецтво

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність: **023** Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Освітня програма: **Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,**
реставрація

Факультет **Мистецький**

Форма навчання: **Денна**

2019– 2020 навчальний рік

Робоча програма **ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО** для студентів за спеціальністю: **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

Розробники: Гарбузенко Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

_____ (підпис)

Стрітьєвич Т.М.
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь 02 Культура і мистецтво	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання: денна
Кількість кредитів: 3/2	Шифр за ОП: ОК9	Нормативна
Загальна кількість годин: 90/60	Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки: перший
		Семестр: перший/другий
Тижневих годин для денної форми навчання: 2/2 аудиторних: 34/34 самостійної роботи: 56/26	Рівень вищої освіти: перший бакалаврський	Лекції: 4/4 год.
		Лабораторні: 30/30 год.
		Самостійна робота: 56/26 год.
		Вид контролю: залік/залік

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є ознайомлення з специфікою різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва та отримання практичних навиків роботи у відповідних техніках.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є: вивчення технологічних особливостей різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва, формування у студентів навиків у роботі в традиційних та сучасних декоративних техніках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність здійснювати пошук, збереження, обробку та редагування професійної інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;
- здатність до саморозвитку, постійного підвищення професійної кваліфікації та майстерності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та генерувати нові ідеї;
- здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності декоративного мистецтва,

- здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору;
- здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності,
- здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу, інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі;
- здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах;
- здатність застосовувати під час досліджень та у власній творчій діяльності закони і правила композиційної організації твору, засоби інтерпретації, стилізації, трансформації;
- здатність сприймати новітні концепції в галузі декоративного мистецтва поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями;
- здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах декоративного мистецтва;
- здатність визначати етапи та послідовність реалізації художнього образу в мистецькому творі;
- здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, самовиховання художньо-естетичної культури і художнього смаку;
- здатність спрямовувати теоретичні знання та практичні навички дисциплін образотворчого циклу на виконання роботи в матеріалі;
- здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах;
- здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді;
- здатність працювати в колективі і команді, ефективно взаємодіяти з колегами, керівництвом.

Програмні результати навчання:

- знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва, виразальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення;
- знання основних законів теорії композиції, її видів, правил, прийомів та засобів, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови та її гармонійної організації;
- вміння аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів для вирішення практичного завдання,
- вміння застосовувати у власній творчості способи інтерпретації, стилізації, трансформації;

- вміння здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел;
- вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо;
- вміння оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- вміти аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу;
- вміння оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва, розуміти вагому роль українських етнокультурних традицій у стильових рішеннях творів декоративного мистецтва;
- вміння застосовувати джерела сучасного українського і зарубіжного народного та професійного мистецтва;
- вміння використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях,
- вміння популяризувати надбання національної культурної спадщини, сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації;
- вміння творчо та професійно спілкуватися із застосуванням фахової термінології; взаємодіяти міжособистісно, толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки;
- вміння розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання.

Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Тема 1. Декоративно-прикладне мистецтво, як вид образотворчого мистецтва.

Мета та завдання навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво". Функції декоративно-прикладного мистецтва. Народна творчість як історична основа художньої культури народу. Витоки народного мистецтва. Основні періоди розвитку народного декоративного мистецтва. Традиції, звичаї та обряди в контексті декоративно-ужиткового мистецтва. Народне, професійне, самодіяльне декоративне, прикладне мистецтво. Народні ремесла. Утилітарність та декоративно-виражальні якості творів декоративного мистецтва. Морфологічна система декоративно-прикладного мистецтва. Структура видів декоративно-прикладного мистецтва та їх характеристика. Синтез мистецтв. Полістилізм сучасного декоративного мистецтва.

Тема 2. Засоби декоративно-прикладного мистецтва.

Виразальні засоби декоративного та народного мистецтва. Особливості монокомпозиції (традиція структур, принципи побудови, трансформація). Монокомпозиція у сучасному декоративному мистецтві. Український народний

орнамент. Види орнаментів. Орнаментальний та сюжетно-зображальний методи. Абстрагування, стилізація, натуралізація. Символіка кольору в орнаменті. Семантика української орнаментики. Закони, прийоми та засоби композиції в декоративно-прикладному мистецтві.

Розділ 2. УКРАЇНСЬКИЙ ДЕКОРАТИВНИЙ РОЗПИС. НАРОДНЕ МАЛЯРСТВО

Тема 1. Традиційний декоративний розпис українських осель.

Декоративний розпис. Настінний розпис та його регіональні особливості. Подільський настінний розпис. Матеріали та інструменти в контексті настінного декоративного розпису. Метод «штампування». Малювання скринь. Малювання на керамічних виробах.

Тема 2. Народне малярство та його різновиди.

Стилістична та образна мова народного малярства. Народна ікона. Народна картина. Малюнок на склі. Національна самобутність українського наїву. Творчість Г. Собачко-Шостак, П. Власенко, М. Мухи, М. Приймаченко, К. Білокур, П. Хоми, І. Сколоздри та інших.

Тема 3. Традиції петриківського розпису.

Традиції та новаторство петриківського розпису. Майстри петриківського розпису. Основні елементи петриківського розпису. Техніки та матеріали. Технологічні особливості розпису. Петриківський розпис як засіб створення художнього образу.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	лабора торні	самостійна робота
Розділ 1. Декоративно-прикладне мистецтво в контексті української культури				
<i>Тема 1. Декоративно-прикладне мистецтво, як вид образотворчого мистецтва</i>	32	2	6	24
<i>Тема 2. Засоби декоративно-прикладного мистецтва</i>	58	2	24	32
Усього годин	90	4	30	56
Розділ 2. Український декоративний розпис. Народне малярство				
<i>Тема 1. Традиційний декоративний розпис українських осель</i>	14	4	4	6
<i>Тема 2. Народне малярство та його різновиди</i>	30		18	12
<i>Тема 3. Традиції петриківського розпису</i>	16		8	8

Усього годин	60	4	30	26
--------------	-----------	----------	-----------	-----------

Теми лабораторних занять

Розділ 1. ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Декоративно-прикладне мистецтво, як вид образотворчого мистецтва	6
	Традиції, звичаї та обряди в контексті декоративно-ужиткового мистецтва. Народне, професійне, самодіяльне декоративне, прикладне мистецтво. Утилітарність та декоративно-виражальні якості творів декоративного мистецтва. Морфологічна система декоративно-прикладного мистецтва. Структура видів декоративно-прикладного мистецтва та їх характеристика. Синтез мистецтв. Полістилізм сучасного декоративного мистецтва.	
2.	Засоби декоративно-прикладного мистецтва	24
	Виразальні засоби декоративного та народного мистецтва. Закони, прийоми та засоби композиції в декоративно-прикладному мистецтві. Особливості монокомпозиції (традиція структур, принципи побудови, трансформація). Монокомпозиція у сучасному декоративному мистецтві. Український народний орнамент. Види орнаментів. Орнаментальний та сюжетно-зображальний методи. Абстрагування, стилізація, натуралізація. Символіка кольору в орнаменті. Семантика української орнаментики.	
	Разом	30

Розділ 2. УКРАЇНСЬКИЙ ДЕКОРАТИВНИЙ РОЗПИС. НАРОДНЕ МАЛЯРСТВО

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Традиційний декоративний розпис українських осель	10
	Декоративний розпис. Настінний розпис та його регіональні особливості. Подільський настінний розпис. Матеріали та інструменти в контексті настінного декоративного розпису. Метод "штампування". Малювання скринь. Малювання на керамічних виробх.	

2	<i>Народне малярство та його різновиди</i>	12
	Стилістична та образна мова народного малярства. Національна самобутність українського наїву. Творчість Г. Собачко-Шостак, П. Власенко, М. Мухи, М. Приймаченко, К. Білокур, П. Хоми, І. Сколоздри та інших. Народна ікона. Народна картина. Малюнок на склі.	
3	<i>Традиції петриківського розпису</i>	8
	Традиції та новаторство петриківського розпису. Майстри петриківського розпису. Основні елементи петриківського розпису. Техніки та матеріали. Технологічні особливості розпису. Петриківський розпис як засіб створення художнього образу.	
	<i>Разом</i>	30

Завдання для самостійної роботи

Розділ 1. ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Декоративно-прикладне мистецтво, як вид образотворчого мистецтва.</i>	24
	Мета та завдання навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво". Функції декоративно-прикладного мистецтва. Народна творчість як історична основа художньої культури народу. Основні періоди розвитку народного декоративного мистецтва. Структура видів декоративно-прикладного мистецтва та їх характеристика. Полістилізм сучасного декоративного мистецтва.	
2	<i>Засоби декоративно-прикладного мистецтва</i>	32
	Виразальні засоби декоративного та народного мистецтва. Закони, прийоми та засоби композиції в декоративно-прикладному мистецтві. Особливості монокомпозиції (традиція структур, принципи побудови, трансформація). Монокомпозиція у сучасному декоративному мистецтві. Український народний орнамент. Види орнаментів. Орнаментальний та сюжетно-зображальний методи. Абстрагування, стилізація, натуралізація. Символіка кольору в орнаменті. Семантика української орнаментики.	
	<i>Разом</i>	56

Розділ 2. УКРАЇНСЬКИЙ ДЕКОРАТИВНИЙ РОЗПИС. НАРОДНЕ МАЛЯРСТВО

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Традиційний декоративний розпис українських осель	10
	Декоративний розпис. Настінний розпис та його регіональні особливості. Подільський настінний розпис. Матеріали та інструменти в контексті настінного декоративного розпису. Метод "штамбування". Малювання скринь. Малювання на керамічних виробах.	2
		4
2	Народне малярство та його різновиди	8
	Стилістична та образна мова народного малярства. Національна самобутність українського наїву. Творчість Г. Собачко-Шостак, П. Власенко, М. Мухи, М. Приймаченко, К. Білокур, П. Хоми, І. Сколоздри та інших. Народна ікона. Народна картина. Малюнок на склі.	
3	Традиції петриківського розпису	8
	Традиції та новаторство петриківського розпису. Майстри петриківського розпису. Основні елементи петриківського розпису. Техніки та матеріали. Технологічні особливості розпису. Петриківський розпис як засіб створення художнього образу.	
	Разом	26

Методи навчання: словесний; практичний; наочний; художньо-творчі роботи; робота з навчально-методичною літературою; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання; самостійна робота; тренінгові вправи; дискусії; пошукова робота; навчально-творчий проект.

Методи контролю: поточний, тематичне оцінювання; перегляди художньо-творчих робіт; усне опитування; захист повідомлень; командні проекти; навчальні, навчально-творчі роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; виставки; залік.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів робіт.

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 1 семестр

Кількість балів		Сума
Тема 1	Тема 2	
1-25	1-65	2-90

Від 1 до 10 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

За результатами підсумкового контролю та презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду студентам виставляється залік.

Кількість балів підсумкового контролю		Сума
Результати поточного контролю	Презентація	
2-90	1-10	3-100

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 2 семестр

Кількість балів			Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	
1-35	1-30	1-25	3-90

Від 1 до 10 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

За результатами поточного контролю та презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду студентам виставляється залік.

Кількість балів підсумкового контролю		Сума
Результати поточного контролю	Презентація	
3-90	1-10	4-100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

	повторного складання	повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку **"відмінно" А, (90-100), зараховано** – отримує студент за глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків з навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво". Легко орієнтується в теоретичному матеріалі, володіє понятійним апаратом, уміє зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній формі, так і в творчій роботі), якісне і правильне оформлення навчальних завдань. Студент здатний до самостійного та художньо-творчого мислення.

Оцінку **"добре" В, (82-89), зараховано** – отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво", володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад матеріалу в техніці виконання, але у змісті, формі відповіді, навчально-творчій роботі мали місце окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення але художньо-творче мислення фрагментарне.

Оцінку **"добре" С, (74-81), зараховано** – отримує студент за правильне виконання завдання з двома-трьома суттєвими помилками. Такими помилками можуть бути недоцільно використані засоби зображення та вираження. Студент демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Недосконале володіння технікою. Мислення репродуктивно-творче.

Оцінки **"задовільно" D, (64-73), зараховано** – заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, неточності, вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки **"задовільно" E, (60-63), зараховано** – заслуговує студент за неповне опанування програмного матеріалу, але отримані знання і набуті навички відповідають мінімальним критеріям оцінювання. З зусиллями виконує репродуктивні завдання.

Оцінка **"незадовільно" FX, (35-59), не зараховано** – виставляється, коли студент демонструє розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при

виконанні навчальних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни

Оцінка "*незадовільно*" *F, (1-34), не зараховано* – виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне вивчення студентом дисципліни.

Рекомендована література

Методична література:

- Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності: Навчально-методичний посібник. – Кіровоград: ФОП Александрова М. В., 2016. – 132 с.

- Гарбузенко Л. Фасилітація у процесі формування особистісно-розвивального компоненту художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Наукові записки. – Вип. 121. – Ч. II. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – С. 275–279.

- Гарбузенко Л. В. Технологія формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Серія: Педагогіка і психологія. – Вип. 43 – Ч. 2. – Ялта: РВВ КГУ, 2014. – С. 51–58.

- Гарбузенко Л. Система навчальних завдань для формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Вип. 12. – Ч. 1. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. – С. 137–143.

Основна

1. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво: Навч. посіб. / Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. – К., 2012. – 342 с.

2. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 1: Від найдавніших часів до пізнього середньовіччя / [Архипова Є. та ін.]. – 2010. – 476 с.

3. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 2: Мистецтво XVII–XVIII століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2007. – 336 с.

4. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 3: Мистецтво XIX століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2009. – 346 с.

5. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 4: Мистецтво XIX століття / В. Рубан, В. Тимофієнко, М. Селівачов. – 2006. – 760 с.

6. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 5: Мистецтво XX століття / [наук. ред. Т. Кара-Васильєва]. – 2007. – 1047 с.

Допоміжна

1. Антонович Є. Нариси з історії українського мистецтвознавства: історія укр. мистецтва в працях вчених. Школи кінця ХІХ – початку ХХ ст.: навч. посібник. – Кривий Ріг: ПП "Видавничий дім", 2004. – 273 с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу: етнографічний нарис. – К. : АВПТ Оберіг, 1993. – 584 с.
3. Ганна Собачко-Шостак: Мистецький альбом / авт. упоряд. Є. І. Шевченко, О. І. Шестакова – К.: Народні джерела, 2008. – 168 с.
4. Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності: навчально-методичний посібник. – Кіровоград: ФОП Александрова М. В., 2016. – 132 с.
5. Гурська А. С. Мова та граматика українського орнаменту: навч. посіб. – Київ: Альтернативи, 2003. – 135 с.
6. Данченко О. Народні майстри. – К.: Рад. шк., 1982. – 128 с.
7. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник. / Я. П. Запаско. – Львів: Афіша, 2000. – 366 с.
8. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках "великого стилю". – К.: Либідь, 2005. – 280с.
9. Кириченко М. А. Український народний декоративний розпис: навч. посіб. – Київ: Знання-Прес, 2006. – 228 с.
10. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну: навч. посіб. – Київ: Слово, 2010. – 170 с.
11. Марія Приймаченко: Мистецький альбом / авт.-упоряд. Є. І. Шевченко, О. І. Шестакова. – К.: Народні джерела, 2009. – 288 с.
12. Музей українського народного декоративного мистецтва: альбом / авт.: А. Ф. Вялець, Л. С. Білоус. – К.: Мистецтво, 2009. – 352 с.
13. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика. Типологія). – К.: Ред. вісника "АНТ", 2005. – 399 с.
14. Стогнота Л. Народне мистецтво України на межі тисячоліть. – К.: Автоексперт, 2007. – 248 с.
15. Студенець Н. Традиційний стінопис Поділля кінця ХІХ– першої половини ХХ століття. – Київ: 2010. – 224 с.
16. Сучасне українське народне мистецтво: [альбом] / упоряд. Н. І. Велігоцька. – Київ: Мистецтво, 1976. – 192 с.
17. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. / [А. Пономарьов, Л. Артюр, Т. Косміна та ін.] – К.: Либідь, 1993. – 256 с.
18. Українське народне малярство ХІІІ–ХХ століть. Альбом / [авт. упоряд. В. Свенціцька, В. Откович]. – К.: Мистецтво, 1991. – 304 с.
19. Уманцев Ф. С. Мистецтво давньої України: іст. нарис / Ф. С. Уманцев. – Київ: Либідь, 2002. – 328 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.ws> / Бібліотека українських підручників

2. <http://www.nbuv.gov.ua/node/1540> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
3. www.dnrb.gov.ua / Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського
4. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny/> бібліотека ЦДПУ ім. В. Винниченка
5. <https://rukotvory.com.ua> – Рукотвори. Народне мистецтво онлайн